

Lev Manovich: pikseleiden ja rakeiden välissä

Viitisen vuotta sitten ilmestyi William J. Mitchellin kirja *Reconfigured Eye: Visual Truth on the Post-Photographic Era* (MIT-Press 1992). Kuten teoksen nimestäkin saattaa päätellä, Williams ennakoi valokuvan jälkeisen ajan tuloa. Se ei varmaankaan ole ainoa digitaalisen valokuvauksen merkitystä ja teknistä luonnetta käsittelevä kirja, mutta vaikutusvaltainen se on.

Seuraavassa, toukokuussa 1994 kirjoitetussa artikkelissa Lev Manovich käsittelee kriittisesti muutamia Mitchellin ajatuksia. Yksi sellainen on, että digitaalitekniologia on hävittänyt tai hävittämässä 'normaalin' valokuvan. Manovich toteaa, kuinka digitaalinen valokuva on paradoksaalinen: se samalla sekä purkaa että vahvistaa perinteistä valokuvaa. Manovich analysoi digitaalisen ja analogisen valokuvan oletettua vastakohtaisuutta keskittymällä kuvan fyysikaaliseen pintaan. Tehtävä on kunnianhimoinen, koska juuri tällä tasolla siirtymää analogisesta digitaaliseen kuvaan voidaan pitää kaikkein näkyvimpänä: pikselit korvaavat täyssävykuvan analogisen, jatkuvan pinnan.

Teknologisen determinismin hengessä voidaan tietenkin kysyä, onko kolme vuotta sitten kirjoitettu teksti jo täysin vanhentunut. Ainakin konteksti on muuttunut. Manovich käsittelee artikkelissaan jonkin verran *Jurassic Park* -elokuvan digitaalista tuotantoa. Tämän lehden ilmestyessä suomalaisissa teattereissa menee jo digitaalisilta efekteiltään vieläkin hurjempi *The Lost World*.

"Sikäli kun itse voin arvioida, tekninen kehitys ei ole ajanut argumenttien ohitse ainakaan tämän tekstin kohdalla. Olen aivan varma, ettei artikkelini kannalta olennaisilla alueilla – skannauksessa, kuvankäsittelyssä tai tietokonegrafiikassa – ole tapahtunut perustavia muutoksia näiden vuosien aikana. Jos jotain on tapahtunut, niin erilaiset videoon perustuvat digitaaliset tekniikat ovat levinneet laajemmalle. Myös kuvien pakkaaminen ja siihen liittyvä informaation hävikki ovat tulleet kulttuurisesti yhä selvemmin näkyviin", Manovich vastaa sähköpostitse, syyskuussa 1997.

Artikkeli on julkaistu alunperin *Photography after Photography* -näyttelyn luettelossa. Valokuvan digitalisoitumista pohdiskeleva näyttely oli esillä Suomessakin kuluvan vuoden alkupuolella Valokuvataiteen museossa.

Lev Manovich kuuluu siihen epämääräisen ryhmään tutkijoita, jotka elävät sekä taiteen tekemisen että tutkimuksen välimaastossa. Hän syntyi Moskovassa ja aloitti siellä taiteen, arkkitehtuurin ja informaatioteknologian opiskelut. Sen jälkeen hän siirtyi Yhdysvaltoihin ja väitteli visuaalisesta kulttuurintutkimuksesta Rochesterin yliopistossa nelisen vuotta sitten. Tällä haavaa Manovichin asemapaikka on University of California, San Diego, jossa hänellä on apulaisprofessori. Hän opettaa multimediaa, kolmiulotteista tietokoneanimaatiota ja digitaalista elokuvaa.

Manovichilla on työn alla kirja, joka pohtii digitaalisen viestinnän ja 1920-luvun avantgarden suhdetta (University of Texas Press). Häneltä on aiemmin suomennettu artikkelit "Tietokonearuuden arkeologiaa" (Kirjassa *Johdatus uuteen mediaan*. Toim. Minna Tarkka, Kari A. Hintikka & Asko Mäkelä, Edita 1996.) ja "Perspektiivi, tutka ja kolmiulotteinen grafiikka" (*Virtuaalisuuden arkeologia – virtuaalimatkaileijan uusi käsikirja*. Toim. Erkki Huhtamo, Lapin yliopisto 1995).

Janne Seppänen